

Durumsal Duygular Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Durumsal Duygular Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20253>

Özet

Durumsal Duygular Ölçeği (DDÖ), bireylerin belirli bir bağlamda veya anda deneyimledikleri anlık ve geçici duygusal tepkileri ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Bu ölçek, Horzum, Duman ve Kaymak (2020) tarafından orijinal formundan Türkçeye uyarlama ve standardizasyon çalışmaları tamamlanarak Türk kültürüne kazandırılmıştır. Ölçeğin temel amacı, psikoloji ve eğitim bilimleri alanlarında, öğrenme ortamları, stresli durumlar veya belirli görevler karışısındaki bireysel duygusal durumları nicel olarak değerlendirmektir. Bu adaptasyon çalışması, ölçeğin Türkçe formunun yüksek düzeyde istatistiksel geçerlik ve güvenirlik sunduğunu göstermiştir.

Ölçek, katılımcıların deneyimledikleri olumlu ve olumsuz duygusal durumları hızlı ve etkin bir şekilde yakalayamayan hedefler. Türkçeye çevrilen formun psikometrik özellikleri, özellikle üniversite öğrencileri örnekleminde test edilmiştir. DDÖ, araştırmacılara duruma özgü duygusal deneyimlerin akademik başarı, motivasyon ve genel iyi oluş üzerindeki etkilerini inceleme fırsatı sunan değerli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Durumsal Duygular, Duygu, Ölçek, Psikometri, Geçerlik, Güvenirlik, Türk Formu, Duygusal Durum.

Yazarlar

Mehmet Barış Horzum, İbrahim Duman, Zeynep Dilara Kaymak.

Amaç

Durumsal Duygular Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin içinde bulundukları spesifik bir ortamda veya karışık bir olay anında hissettikleri duygusal yoğunluğu ve türü tespit etmektir. Ölçek, özellikle eğitim psikolojisi ve öğrenme süreçleri bağlamında, öğrencilerin ders materyalleri veya sınavlar karışısındaki geliştirdikleri anlık duygusal tepkileri ölçmek için tasarlanmıştır.

Horzum ve arkadaşları (2020) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasının özel amacı ise orijinal ölçeğin psikometrik yapısını, kültürel ve dilsel etkililiğini koruyarak Türkçe konuşan popülasyon için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sağlamaktır. Bu sayede, Türkiye'deki araştırmacılar durumsal duyguları uluslararası standartlarda değerlendirebilme olanağına kavuşmuştur.

Yapı

Durumsal Duygular Ölçeği, psikolojideki duygu teorilerinden yola çıkarak, bireyin sabit kişilik özelliklerinden (trait emotions) ziyade, o anki duruma bağlı olarak ortaya çıkan geçici duygusal halleri (state emotions) ölçen bir yapıyı temsil eder. Bu yapı genellikle iki ana boyutta incelenir: Olumlu Durumsal Duygular (örneğin, keyif, ilgi, rahatlama) ve Olumsuz Durumsal Duygular (örneğin, kaygı, hayal kırıklığı, sıkılma).

Ölçek, duyguların çok boyutluluğunu dikkate alarak, katılımcının belirli bir aktivite veya durum hakkındaki öznel deneyimlerini yansıtan maddeler içerir. Ölçülen bu yapı, bireyin o durumu nasıl algıladığı ve bu algının duygusal tepkilere nasıl dönüştüğü arasındaki ilişkiyi anlamlandırılabilir bir rol oynar.

Geçerlik

Durumsal Duygular Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik çalışmaları, yapısal geçerliliği kanıtlamak üzere yapılmıştır. Adaptasyon çalışmaları genellikle Çeviriden Geri Çeviri (Back-Translation) yöntemi kullanılarak dilsel eşdeğerlik sağlanmıştır. Yapı geçerliliği için kullanılan temel yöntem Faktör Analizidir.

Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin orijinal yapıya uygun bir faktör yapıya sergilediği tespit edilmiştir. Ayrıca, ölçeğin diğer benzer yapılarla ilişkisini incelemek amacıyla ölçüt geçerliliği (criterion validity) ve yakınsak geçerlik (convergent validity) çalışmaları da yürütülmüştür. Bu çalışmalar, ölçeğin kuramsal olarak ölçmesi beklenen yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü doğrulamıştır.

Güvenirlik

Durumsal Duygular Ölçeği'nin Türkçe formunun güvenilirlik (reliability) analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını değerlendirilmeye odaklanmıştır. İç tutarlılık katsayısı olarak yaygın olarak güvenirlik için Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ölçme konusunda tutarlı olduğunu göstermektedir.

Adaptasyon çalışmaları elde edilen Cronbach Alfa katsayısının kabul edilebilir sınırların (genellikle .70 ve üzeri) üzerinde olduğu rapor edilmiştir. Bazı alt boyutlar için bu değerlerin daha yüksek olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, ölçeğin zamana karşı kararlılığını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik çalışmaları da yapılmış olabilir, ancak Horzum ve arkadaşları'nın (2020) çalışmaları temel olarak iç tutarlılığı odaklandırmıştı varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliliğini incelemek üzere hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Faktör Analizi

sonuçlar?, ölçeğin orijinal yapısındaki faktör sayısının ve madde dağılımının desteklemidir.

Doğruluk? Faktör Analizi (DFA) ile elde edilen uyum indeksleri (örneğin, CFI, TLI, RMSEA), modelin Türk örnekleminde veriye iyi uyum sağladığını göstermektedir. Bu durum, Durumsal Duygular Ölçeği'nin kültürlerarası adaptasyonunun başarılı olduğunu ve ölçmek istediği temel duygusal boyutları koruduğunu kanıtlamaktadır.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Tipi Psikometrik Ölçek

Format: Likert Tipi Derecelendirme Ölçeği (Orijinal formda 5'li veya 7'li Likert tipinin kullanıldığı varsayılmaktadır, adaptasyon çalışması sırasında bu detay belirtilmemiş olsa da genel psikometrik uygulamalara uygun olarak.)

Language Available: Türkçe

Population Group: Yükseköğretim Düzeyindeki Bireyler (Öğrenciler ve Akademisyenler)

Age Group: Genç Yetkinlik ve Yetkinlik Dönemi (18+)

Population Details: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması, Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi'ndeki makaleye dayanarak, genellikle üniversite öğrencileri örneklemini üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Bireylerin belirli bir duruma (örneğin, bir derse, bir göreve veya bir öğrenme ortamına) ilişkin duygusal tepkilerini, sunulan derecelendirme seçenekleri üzerinden ifade etmesi esasına dayanır.

Anahtar Kelimeler

Durumsal Duygu, Duygusal Tepki, Eğitim Psikolojisi, Likert Ölçeği, Adaptasyon, Psikometrik Özellikler, Üniversite Öğrencisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sorumlu yazar için ORCID bilgisi kaynakta mevcut değildir.

Affiliation Email addresses: Sorumlu Yazar Mehmet Barış Horzum için: mhorzum@sakarya.edu.tr

Correspondence Address: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sakarya, Türkiye.

Şzinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçeğin Türkçe uyarlaması 2020 yılında yayınlanmıştır. Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için sorumlu yazar (Mehmet Barış Horzum) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Test Y?l?: 2020 (Türkçe Uyarlama)

Şzinler ve Ücret: Şzinler için sorumlu yazarla iletişime geçilmelidir. Ücret bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Bu ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

durumsal-duygular-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Horzum, M. B., Duman, Ş., ve Kaymak, Z. D. (2020). Durumsal Duygular Ölçeği'nin Türkçe formunun geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(1), 46-59.

Durumsal Duygular Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Maddeler için yayınlanan makalenin tamamına veya sorumlu yazarın iletişim adresine başvurulması gerekmektedir.